



Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku  
Centrum Aktywizacji Zawodowej  
06–100 Pułtusk, ul. Nowy Rynek 3  
[www.pultusk.praca.gov.pl](http://www.pultusk.praca.gov.pl)  
e-mail: sekretariat@pultusk.praca.gov.pl

# **Możliwości i zasady korzystania z przygotowania zawodowego dorosłych**

**2024**

## I. Przygotowanie zawodowe dorosłych – informacje ogólne

1. **Przygotowanie zawodowe dorosłych** - oznacza to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem.
2. Starosta (urząd pracy) inicjuje, organizuje i finansuje z Funduszu Pracy przygotowanie zawodowe dorosłych:
  - 1) bezrobotnych;  
oraz
  - 2) poszukujących pracy, którzy:
    - a) otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach;
    - b) uczestniczą w zajęciach centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej;
    - c) są żołnierzami rezerwy;
    - d) pobierają rentę szkoleniową;
    - e) pobierają świadczenie szkoleniowe, o którym mowa w art. 70 ust. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zwanej dalej „ustawą”

w celu uzyskania przez nich kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych stosownymi dokumentami.

## II. Forma przygotowania zawodowego dorosłych

1. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:
  - 1) **praktycznej nauki zawodu dorosłych** umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
  - 2) **przyuczenia do pracy dorosłych** mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.
2. Przygotowanie zawodowe dorosłych jest realizowane na podstawie umowy w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych zawieranej między Starostą (urzędem pracy), a pracodawcą lub między Starostą (urzędem pracy), pracodawcą i instytucją szkoleniową, wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy.
3. **Przyuczeniu do pracy dorosłych** - oznacza to formę przygotowania zawodowego dorosłych, umożliwiającą uzyskanie wybranych umiejętności lub kwalifikacji zawodowych potwierdzonych zaświadczeniem lub świadectwem. Przyuczenie do pracy dorosłych kończy się egzaminem sprawdzającym przeprowadzanym przez komisję egzaminacyjną izby rzemieślniczej, instytucję szkoleniową wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy lub inną instytucję uprawnioną do przeprowadzania egzaminów wskazaną przez Starostę (urząd pracy). Przyuczenie do pracy dorosłych może kończyć się egzaminami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie,

przeprowadzanymi przez okręgową komisję egzaminacyjną, jeżeli program przyuczenia do pracy uwzględnia wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Program przyuczenia do pracy dorosłych uwzględnia w szczególności standardy kwalifikacji zawodowych dostępne w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy lub wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

4. Uczestnik przyuczenia do pracy dorosłych, który zdał:
  - 1) egzamin sprawdzający, o którym mowa w art. 53d ust. 2 ustawy, z wynikiem pozytywnym, otrzymuje zaświadczenie potwierdzające nabyte umiejętności lub
  - 2) egzaminy, o którym mowa w art. 53d ust. 3 ustawy, otrzymuje świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie.
5. **Praktycznej nauce zawodu dorosłych** - oznacza to formę przygotowania zawodowego dorosłych umożliwiającą uzyskanie:
  - 1) świadectwa czeladniczego,
  - 2) świadectw potwierdzających kwalifikacje w zawodzie,
  - 3) dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie przez osoby posiadające:
    - a) wykształcenie zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe albo
    - b) zdany egzamin eksternistyczny z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia, albo
    - c) wykształcenie średnie lub średnie branżowe.
6. Praktyczna nauka zawodu dorosłych kończy się egzaminami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie, przeprowadzanymi przez okręgową komisję egzaminacyjną, zgodnie z przepisami rozdziału 3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, lub egzaminem czeladniczym przeprowadzanym przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych, zgodnie z przepisami w sprawie egzaminów na tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie. Program praktycznej nauki zawodu dorosłych uwzględnia w szczególności wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach lub standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egzaminu czeladniczego.
7. Uczestnik praktycznej nauki zawodu dorosłych, który zdał egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie lub egzamin czeladniczy z wynikiem pozytywnym, otrzymuje odpowiednio świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe albo świadectwo czeladnicze zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 53c ust. 2 ustawy.
8. Pracodawca zainteresowany utworzeniem miejsc przygotowania zawodowego dorosłych składa we właściwym powiatowym urzędzie pracy wnioski w sprawie gotowości ich utworzenia. Starosta (urząd pracy) w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku, informuje pracodawcę o sposobie jego rozpatrzenia.
9. Starosta (urząd pracy), w porozumieniu z wybranym pracodawcą albo z wybranym pracodawcą i wyłonioną instytucją szkoleniową wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy, uzgadnia szczegółowe warunki umowy w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, a następnie zawierana jest umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych.

### III. Czas trwania przygotowania zawodowego dorosłych

1. Praktyczna nauka zawodu dorosłych **trwa od 6 do 12 miesięcy**, a przyuczenie do pracy dorosłych **trwa od 3 do 6 miesięcy**.
2. Przygotowanie zawodowe dorosłych jest realizowane według programu ukierunkowanego na nabywanie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej, niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych, przygotowanego przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową we współpracy z pracodawcą.
3. Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, posiadającego kwalifikacje określone zgodnie z art. 53m ustawy.
4. Wymiar czasu odbywania przygotowania zawodowego dorosłych nie może przekraczać 8 godzin zegarowych dziennie i 40 godzin zegarowych tygodniowo. **Nabywanie umiejętności praktycznych obejmuje co najmniej 80% czasu odbywania przygotowania zawodowego dorosłych** i jest realizowane u pracodawcy.
5. Pracodawca zapewnia warunki umożliwiające zdobywanie wiedzy teoretycznej prowadząc kształcenie teoretyczne bezpośrednio u siebie lub kierując uczestnika do instytucji szkoleniowej wskazanej przez Starostę (urząd pracy). W przypadku gdy kształcenie teoretyczne realizuje instytucja szkoleniowa pracodawca jest obowiązany udzielić uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych czasu wolnego na uczestnictwo w zajęciach w wymiarze przewidzianym programem. W przypadku gdy pracodawca nie może zapewnić warunków do zrealizowania w pełni programu praktycznej nauki zawodu dorosłych, możliwe jest zrealizowanie części tego programu przez wskazane przez starostę (urząd pracy) Centrum Kształcenia Praktycznego lub Centrum Kształcenia Ustawicznego, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w wymiarze nieprzekraczającym **20% czasu programu**.
6. Pracodawca jest obowiązany do udzielenia uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych **dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych**; za ostatni miesiąc odbywania przygotowania zawodowego dorosłych pracodawca jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia przygotowania zawodowego dorosłych.
7. Program przygotowania zawodowego dorosłych nie może być realizowany u pracodawcy w niedziele i święta, w porze nocnej ani w wymiarze czasu wyższym niż określony w art. 53e ust. 1 ustawy.
8. Starosta (urząd pracy) może wyrazić zgodę na realizację u pracodawcy programu przygotowania zawodowego dorosłych w porze nocnej, o ile charakter pracy w danym zawodzie wymaga pracy w porze nocnej.

### IV. Stypendium

1. Uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium w wysokości **120% kwoty zasiłku**, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy, wypłacane przez starostę (urząd pracy). Za okres, za który przysługuje stypendium, zasiłek nie przysługuje. Stypendium przysługuje za dni wolne (w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych). Starosta (urząd pracy) nie wypłaca

stypendium za okres nieusprawiedliwionych nieobecności uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych.

#### V. Przerwanie programu przygotowania zawodowego dorosłych

1. Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który z własnej winy przerwał program tego przygotowania lub nie przystąpił do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, egzaminu czeladniczego lub egzaminu sprawdzającego, jest obowiązany do zwrotu kosztów tego przygotowania poniesionych z Funduszu Pracy, z wyjątkiem sytuacji gdy powodem przerwania programu tego przygotowania lub nieprzystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, egzaminu czeladniczego lub egzaminu sprawdzającego było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.
2. Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który z własnej winy przerwał program tego przygotowania, nie przystąpił do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, egzaminu czeladniczego lub egzaminu sprawdzającego, może być ponownie zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy, nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia przerwania programu lub nieprzystąpienia do egzaminu.
3. W przypadku nieprzebrzegania warunków umowy przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową starosta (urząd pracy) rozwiązuje ją ze skutkiem natychmiastowym. Jeżeli umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, starosta (urząd pracy) kieruje uczestnika do innego pracodawcy w celu umożliwienia mu ukończenia programu przygotowania zawodowego dorosłych.

#### VI. Premia i refundacja wydatków dla pracodawcy

1. **Starosta (urząd pracy) refunduje** ze środków Funduszu Pracy pracodawcy, z którym zawarł umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, określone w umowie wydatki poniesione na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, w szczególności na materiały i surowce, eksploatację maszyn i urządzeń, odzież roboczą, posiłki regeneracyjne i inne środki niezbędne do realizacji programu przygotowania zawodowego dorosłych **w wymiarze do 2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** za każdy pełny miesiąc realizacji programu.
2. Pracodawcy, z którym starosta (urząd pracy) zawarł umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, przysługuje **jednorazowa premia** ze środków Funduszu Pracy po zakończeniu tej formy aktywizacji, jeżeli skierowany przez starostę (urząd pracy) uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych ukończył program praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych i zdał egzamin, o którym mowa w art. 53c ust. 2 lub art. 53d ust. 2 ustawy.
3. Premia jest przyznawana w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc programu przygotowania zawodowego dorosłych, zrealizowanego dla każdego skierowanego uczestnika, na podstawie umowy, o której mowa w art. 53a ust. 3 ustawy. Kwota premii podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy.
4. Jeżeli umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z przyczyn niezależnych od pracodawcy, a osoba skierowana przez starostę (urząd pracy) podjęła

przygotowanie zawodowe dorosłych u innego pracodawcy - przysługującą kwotę premii dzieli się między wszystkich pracodawców, proporcjonalnie do liczby miesięcy realizowanego u nich programu tego przygotowania. Premia nie przysługuje pracodawcy, z którym umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z winy pracodawcy.

5. Premię przyznaje starosta (urząd pracy), który zawarł z pracodawcą umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych. Premia jest przyznawana na wniosek pracodawcy złożony w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu przez uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych.
6. Refundacja oraz premia stanowią pomoc de minimis i są przyznawane zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy de minimis.

## **VII. Koszty przygotowania zawodowego dorosłych**

1. Koszty przygotowania zawodowego dorosłych obejmują:
  - 1) refundację wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych niezbędnych do realizacji programu, o których mowa w art. 53i ustawy,
  - 2) jednorazową premię przyznawaną pracodawcy, o której mowa w art. 53j ustawy,
  - 3) należność przysługującą instytucji szkoleniowej za przygotowanie i realizację ustalonej części programu,
  - 4) koszty badań lekarskich i psychologicznych mających na celu ustalenie zdolności do udziału w przygotowaniu zawodowym dorosłych,
  - 5) koszty egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, egzaminów czeladniczych lub egzaminów sprawdzających.– są finansowane z Funduszu Pracy.
2. W przypadku gdy uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych nie złożył z wynikiem pozytywnym egzaminu, koszty ponownego przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, egzaminu czeladniczego lub egzaminu sprawdzającego nie mogą być sfinansowane ze środków Funduszu Pracy.
3. Starosta (urząd pracy) może sfinansować koszty przejazdu do miejsca odbywania przygotowania zawodowego dorosłych, a w przypadku gdy przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w miejscowości innej, niż miejsce zamieszkania, także koszty zakwaterowania, zgodnie z art. 44 i 45 ustawy.
4. Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, sposób i tryb organizowania przygotowania zawodowego dorosłych, sposób refundowania pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych i wypłacania premii, kwalifikacje wymagane od opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych, wzór zaświadczeniu o ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych, warunki i tryb przeprowadzania egzaminu sprawdzającego oraz wzór wydawanego zaświadczenia, mając na uwadze efektywność tej formy pozyskiwania kwalifikacji i umiejętności zawodowych, a także konieczność zapewnienia zgodności udzielania pomocy z zasadami przyznawania pomocy de minimis.

5. Szczegółowe warunki organizowania przygotowania zawodowego dorosłych określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych.

**Podstawa prawna :**

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 roku w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych.

Sporządziła: Katarzyna Mroczkowska – Specjalista ds. rozwoju zawodowego – stażysta

Zaakceptował: Witold Chrzanowski – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku